

CUSTOMER VALUE THROUGH INNOVATION

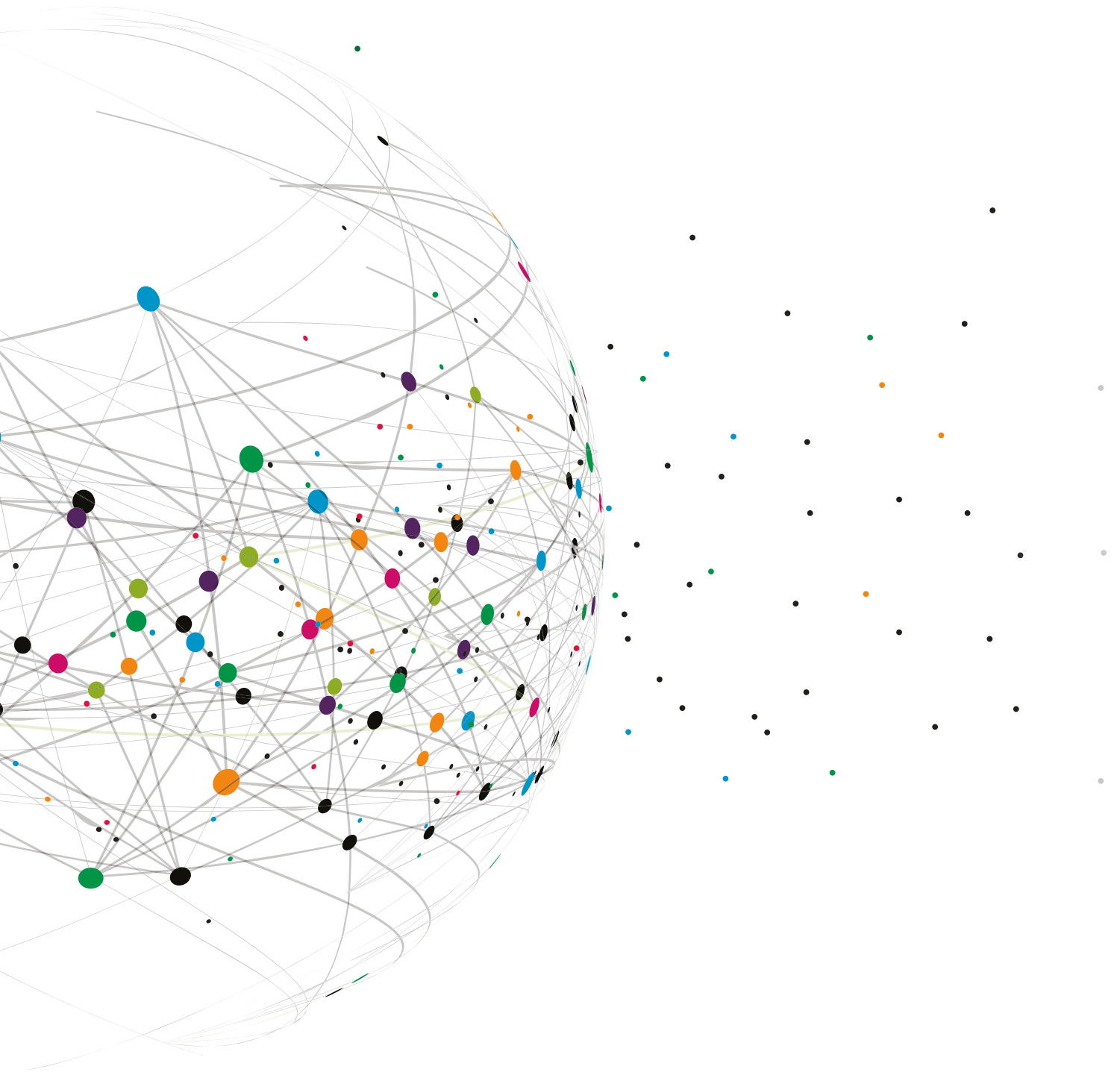
Kodeks ponašanja

Bezbedne veze

Važi od 1. aprila 2020.

normagroup.com

Sadržaj

1. Uvod	5
2. Šta je „USAGLAŠENOST”	6
3. Prijavljivanje zabrinutosti i neprikladnog ponašanja	7
4. Lični integritet	8
4.1. Sukobi interesa	8
4.2. Trgovanje povlašćenim informacijama	9
5. Integritet grupe	10
5.1. Usaglašenost sa zakonom o sprečavanju korupcije.....	10
5.2. Sprečavanje pranja novca.....	11
5.3. Odnosi sa kupcima i dobavljačima, agenti i konsultanti	12
5.4. Precizno vođenje knjiga, zapisi i javno obelodanjivanje podataka	13
5.5. Saradnja s istražnim organima i obaveštavanje organa vlade.....	13
5.6. Zakoni o embargu, trgovinske sankcije, kontrola izvoza	14
5.7. Poštena konkurencija i pošteno poslovanje	14
5.8. Zaštita konkurencije	15
5.9. Bezbednost informacija i zaštita podataka.....	16
5.10. Zaštita životne sredine.....	17
6. Zapošljavanje i ljudska prava	18
6.1. Ljudska prava.....	18
6.2. Zdravlje i bezbednost.....	18
6.3. Prakse poštenog zapošljavanja.....	18
7. Imovina grupe NORMA	19
7.1. Zaštita i pravilna upotreba imovine grupe NORMA	19
7.2. Poverljive i poslovne informacije.....	19
7.3. Društvene mreže.....	20
7.4. Autorska prava, patenti i robne marke	20
8. Kontakt	21
9. Pregled	22

1 Uvod

Dragi čitaoče,

postoji standard u skladu s kojim živimo i radimo u grupi NORMA: to je izgradnja „sigurnih” veza u svakom radnom danu.

Mi smo lider u tehnologiji spajanja i zato su bezbedne veze temelj svega što radimo. To pokreće našu posvećenost izgradnji i održavanju integriteta, pouzdanosti i transparentnosti u našim poslovnim praksama. Posvećeni smo tome da budemo pokretač pozitivnih promena i da ostvarimo relevantan uticaj putem načina na koji vodimo poslovanje i izgrađujemo veze i međusobno i sa svakom drugom osobom ili kompanijom s kojom smo u kontaktu. To je suština usaglašenosti u grupi NORMA – zato što su sigurne veze osnove našeg poslovanja.

Reputacija i integritet grupe NORMA Group SE i njenih direktno i indirektno povezanih društava („grupa NORMA”) je vredna imovina koja je od vitalnog značaja za uspeh grupe NORMA.

Kršenja zakona ili neetičko ponašanje mogu da unište tu reputaciju i da stvore velike probleme svima. Vi i svaki drugi direktor, službenik, menadžer i zaposleni u grupi NORMA ste odgovorni za naše ime i za naš integritet.

U svakoj prilici od Vas očekujemo da nastupate iskreno, pošteno i s fokusom na ono što je ispravno. Nelegalno, neetičko ili neiskreno ponašanje je strogo zabranjeno, biće istraženo i imaće posledice za osobe koje postupaju na takve načine.

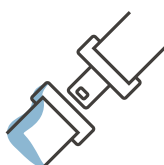
U ovom kodeksu ponašanja Vam pružamo smernice da biste lakše razumeli crvenu liniju između etičkog i neetičkog ponašanja. Osmišljen je tako da Vam olakša donošenje pravih odluka, ali svakako ne može da pokrije svaku situaciju koju ćete možda morati da rešavate u svakodnevnom poslovanju.

Od svih zaposlenih očekujemo da se ponašaju na način koji je u skladu s našim vrednostima i našom posvećenošću etičkom ponašanju. Ako imate pitanja o ovom kodeksu ponašanja ili ako sumnjate na kršenje ovog kodeksa ponašanja, obratite se svom nadređenom, starijem menadžeru ili Compliance službi grupe NORMA.

Maintal, 1. april 2020.

Dr Majkl Šnajder (Michael Schneider)
Predsedavajući Upravnog odbora / izvršni direktor

Jan Lefler (Jan Löffler)
Glavni službenik za Compliance

Compliance
Secure Connection

Šta je „USAGLAŠENOST“

„**USAGLAŠENOST**“ je postupanje u skladu sa zakonima, eksternim propisima i internim propisima i smernicama.

Jednostavno rečeno:
USAGLAŠENOST je „**pravilno ponašanje**“.

Od Vas se, kao od zaposlenog u grupi NORMA, očekuje da u svakom trenutku vodite poslovanje grupe NORMA u skladu sa svim važećim nacionalni, regionalnim, lokalnim i stranim zakonima i važećim politikama grupe NORMA. Grupa NORMA osuđuje sva dela kojima se krši bilo koji važeći zakon, pravilo ili uredba, čak i u slučajevima kada se čini da je takvo delo u najboljem interesu grupe NORMA i kada je motivisano Vašim najboljim namerama. U većini slučajeva, jednostavnim pravilnim postupanjem će se izbeći svako kršenje zakona. Međutim, neki pravni

koncepti i regulatorne oblasti predstavljaju izazov za sve nas. Ako niste sigurni da li određena radnja ili transakcija krši važeće zakone, pravila ili uredbe, odmah se obratite službi Compliance grupe NORMA.

Ovaj kodeks ponašanja Vam pruža pregled najvažnijih tema u oblasti „Compliance“. Takođe Vam pruža smernice koje mogu da Vam pomognu da procenite kritične situacije i da izaberete „odgovarajuće“ ponašanje.

3 Prijavljivanje zabrinutosti i neprikladnog ponašanja

Grupa NORMA Vas podstiče da otvoreno razgovarate o problemima koji su povezani sa usaglašenošću. Postavljanje pitanja je često najbolji način da se utvrdi da li je neka radnja odgovarajuća i da se osigura naša usaglašenost sa važećim zakonima. Sva pitanja o ovom kodeksu ponašanja, našim smernicama i politikama mogu da se upute Compliance službi grupe NORMA.

Ako steknete saznanje ili imate osnovanu sumnju da će doći ili da je došlo do kršenja bilo kojih zakona, pravila, politike grupe NORMA ili ovog kodeksa ponašanja, od Vas očekujemo da preduzmete odgovarajuće mere. U ovom slučaju, porazgovarajte sa svojim neposrednim rukovodiocem. Vaš neposredni rukovodilac je odgovoran za preduzimanje potrebnih koraka za rešavanje problema. Ako Vaš neposredni rukovodilac ne preduzme potrebne mere ili ako je Vaš neposredni rukovodilac uključen u navodno neprimereno ponašanje, obratite se starijem menadžeru ili članu Compliance službe. (Podaci za kontakt svih članova Compliance službe mogu se pronaći na intranetu (Naša kompanija/Compliance) ili im se možete obratiti na sledeću imejl adresu:

compliance@normagroup.com.

Ako želite da ostanete anonimni, Vi, svaki drugi zaposleni u grupi NORMA i svaka treća strana može da prijavi sve vrste stvarnog ili navodnog neprimerenog ponašanja koje je povezano s grupom NORMA pomoću našeg sistema za uzbunjivanje. Sistem za uzbunjivanje je onlajn platforma za prijavljivanje koja je razvijena pomoću najsavremenije bezbednosne tehnologije. Pristup obaveštenjima koja stižu putem ovog sistema imaju samo izabrani članovi Compliance službe.

<https://www.bkms-system.net/normagroup>

Sistem za uzbunjivanje se može koristiti i za pitanja povezana s usaglašenošću. Međutim, podstičemo naše zaposlene da se direktno i otvoreno obrate članu Compliance službe po ovom pitanju.

Pošto su interni izveštaji često od ključnog značaja za identifikovanje neprimerenog ponašanja i za preduzimanje potrebnih mera, dobronamerno obaveštenje nikada ne uzrokuje neprilike za lice koje prijavljuje.

Svaki izveštaj uzbunjivača shvata se ozbiljno i praćen je nadzorom naše Compliance službe koja prilaže odgovor uzbunjivaču u roku od najviše tri meseca.

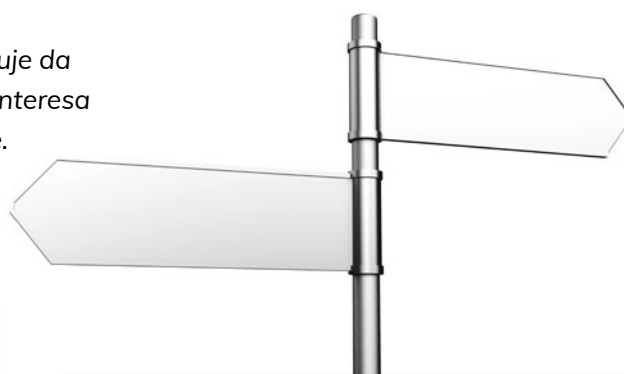

4 Lični integritet

4.1. SUKOBI INTERESA

Kada su u pitanju poslovni aspekti, od Vas se očekuje da interese grupe NORMA stavite ispred svojih ličnih interesa i ispred interesa bilo koje druge osobe ili kompanije. Morate da izbegavate sukobe interesa.

Šta je sukob interesa?

Poslovna odluka koja utiče na grupu NORMA koju Vi donosite (i) zbog ličnih interesa i koju ne biste doneli u tom odluku da niste motivisani ličnim interesima. Ukratko, do rizika od sukoba interesa uvek dolazi ako poslujete za grupu NORMA s kompanijama čiji ste Vi (delimični) vlasnik, ili čiji su vlasnici članovi Vaše porodice, Vaši prijatelji i druge bliske osobe.

U takvim situacijama, uvek će postojati sumnja da ne nastupate u interesu grupe NORMA. U Vašem je interesu da izbegavate čak i rizik da neko pomisli da ste u sukobu interesa. Međutim, ako sukob interesa nije moguće izbeći usled specifičnih okolnosti, dužni ste da o tome obavestite Compliance službu pre nego što započnete poslovni odnos i da zatražite pisano odobrenje.

Primeri sukoba interesa obuhvataju:

- Spoljno zaposlenje ili poslovne ili administrativne veze ili poduhvati (uključujući članstvo u odboru) koje utiče na Vašu sposobnost da izvršavate svoje obaveze prema grupi NORMA na objektivni, efikasan i pravovremen način.
- Direktni ili indirektni finansijski interes u vezi s određenim klijentom, partnerom ili dobavljačem.
- Lično investiranje ili poslovni poduhvat koji kompromituje ili se čini da kompromituje Vašu sposobnost da donosite odluke u najboljem interesu grupe NORMA.

4.2. TRGOVANJE POVLAŠĆENIM INFORMACIJAMA

NORMA Group SE i neke od kompanija s kojima poslujemo su javna akcionarska društva. To Vas stavlja u položaj da potencijalno dobavite takozvane „povlašćene informacije”.

Šta je trgovanje povlašćenim informacijama?

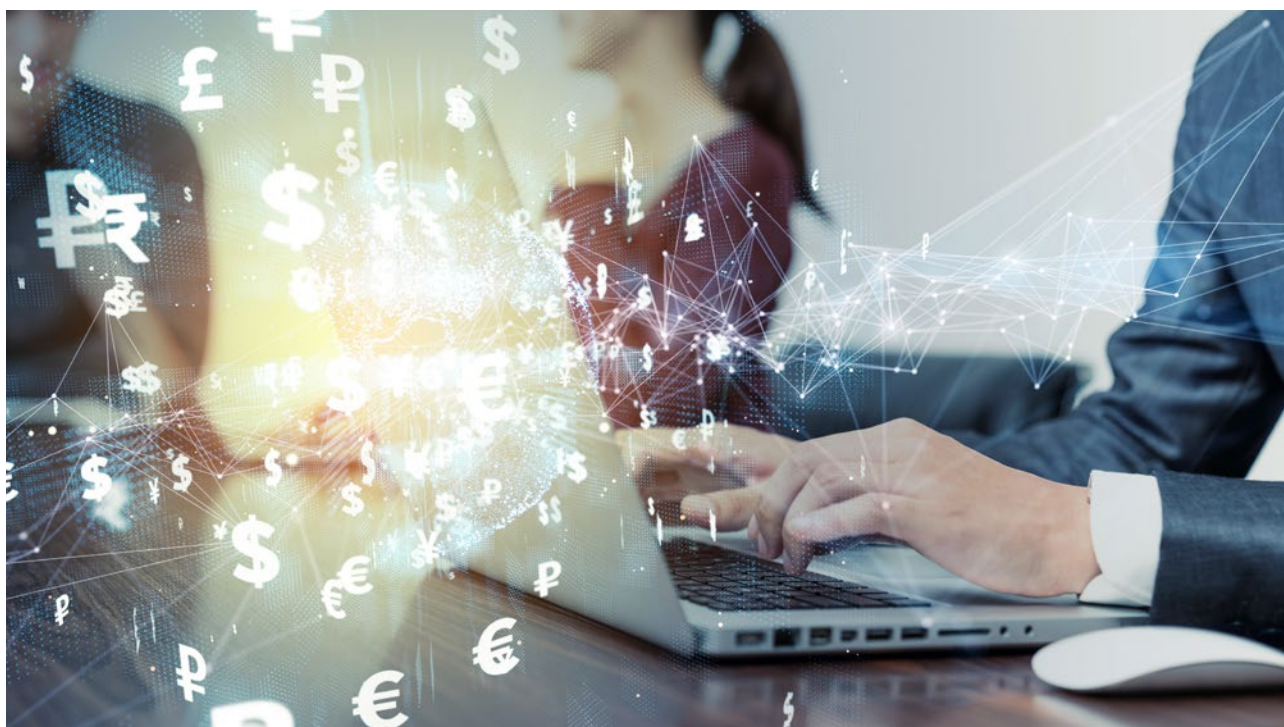
Trgovanje povlašćenim informacijama znači investiranje na osnovu nejavnih informacija koje su nelegalno dobijene ili pružaju nelegalnu tržišnu prednost.

Bez obzira na to da li ste navedeni na listi insajdera ili niste, ne smete da koristite niti da obelodanujete/delite nejavne informacije do kojih ste došli o grupi NORMA Group SE ili bilo kom drugom javnom akcionarskom društvom u svrhe donošenja odluka o investiranju.

Nejavne informacije uključuju bez ograničenja:

- razvoj novih proizvoda ili usluga;
- neobjavljena pripajanja i akvizicije;
- obaveštenja o predstojećim promenama starijih menadžera;
- nejavne finansijske podatke; i
- sudske postupke koji su u toku ili do kojih može doći.

Posledice kršenja zakona o sprečavanju trgovanja povlašćenim informacijama mogu da budu ozbiljne. U slučaju da ste nenamerno obelodanili povlašćene informacije ili ako imate pitanja o tome da li Vaše radnje ili radnje druge osobe krše ovaj kodeks ponašanja ili zakone za sprečavanje trgovanja povlašćenim informacijama, obratite se Compliance službi ili pravnom odeljenju.

5 Integritet grupe

5.1. USAGLAŠENOST SA ZAKONOM O SPREČAVANJU KORUPCIJE

Korupcija predstavlja jedan od najvećih rizika u međunarodnim poslovnim odnosima. Ako zaposleni u kompanijama vrše koruptivne radnje, to može dovesti ne samo do kažnjavanja osoba koje učestvuju u koruptivnim radnjama, već i kompanija koje predstavljaju. Veoma visoke novčane kazne, tržišne zabrane ili štete po reputaciju su samo neke od mogućih posledica.

Šta je korupcija?

U najširem smislu, korupcija je:

- pružanje ličnih prednosti javnim službenicima ili predstavnicima/zaposlenima kompanije
- ostvarivanje uticaja na ova lica u pogledu njihovih dužnosti prema poslodavcu/nadležnom organu u korist lica koje obezbeđuje korist

Grupa NORMA ne toleriše korupciju niti mito u bilo kom obliku. Svi važeći zakoni za sprečavanje korupcije moraju da se poštuju. Od Vas se očekuje da nikada ne učestvujete u koruptivnim radnjama bilo gde u svetu.

Nikada ne dopustite da Vaša dela budu motivisana ciljem da

- nezakonito steknete ili zadržite poslovanje,
- steknete uticaj,
- favorizovani položaj ili
- bilo koju drugu prednost

za grupu NORMA ili za bilo koga drugog.

Od Vas se dalje očekuje da nikada ne tražite, ne složite se s primanjem i ne prihvatite nikakvu nelegalnu prednost za sebe lično ili za drugo lice ili organizaciju.

Najbolji način za izbegavanje korupcije je uvek sve obavljati transparentno i koristiti zdravorazumski pristup. Međutim, da bi se olakšalo donošenje odluka po ovom pitanju, politika borbe protiv korupcije grupe NORMA¹ utvrđuje zabranjene oblike ponašanja i jasno definiše koje prednosti koje pružaju ili primaju podležu obaveznom prethodnom odobrenju.

Specijalan rizik: javni službenici

Zakoni o borbi protiv korupcije širom sveta su naročito strogi po pitanju odobravanja/obećavanja ličnih koristi javnim službenicima. Zbog toga je davanje ličnih koristi, čak i kada su veoma male, strogo zabranjeno bez prethodnog odobrenja Compliance službe grupe NORMA, bez obzira na to da li je javni službenik klijent ili predstavnik organa vlasti koji je uključen u Vaše poslovanje (npr. radi davanja dozvole, odobrenja itd.).

¹ Politika za sprečavanje korupcije grupe NORMA je dostupna na adresi: <https://www.normagroup.com/Compliance>
Takođe je dostupna na intranet stranicama grupe NORMA (Naša kompanija/Compliance)

5.2. SPREČAVANJE PRANJA NOVCA

Grupa NORMA je posvećena poštovanju svih važećih zakona, pravila i uredbama za borbu protiv pranja novca.

Šta je pranje novca?

U najširem smislu, pranje novca je korišćenje nelegalno „stečenog” novca u odvojenoj kompaniji u cilju prikrivanja porekla i prenos takvog novca u legalnu svojinu. „Prljav” novac se tako „pere” ponovo da bi se vratio u legalne finansijske i ekonomske tokove.

Pranje novca dovodi do visokih novčanih kazni i drugih ozbiljnih posledica i po kompaniju i po osobe koje učestvuju u pranju novca kao što su visoke novčane kazne i duge zatvorske kazne.

Budite naročito oprezni u sledećim slučajevima:

- Isplate u gotovini
- Zemlja u kojoj je registrovan poslovni partner nije ista kao i zemlja u kojoj se nalazi banka poslovnog partnera
- Nerazumno deljenje transakcija
- Poslovni partner koristi račune u više banaka ili iznenada menja svoje bankovne račune bez razumnog objašnjenja

Zato ste, u slučaju da prepoznate sumnjive činjenice, dužni da odmah o tome obavestite Compliance službu grupe NORMA ili finansijsko odeljenje grupe NORMA.

5.3. ODNOSI SA KUPCIMA I DOBAVLJAČIMA, AGENTI I KONSULTANTI

Naš uspeh zavisi od dubokih i iskrenih odnosa sa našim klijentima i dobavljačima. U kontaktu s klijentima i dobavljačima morate da nastupate na etički, pošten, pristojan i kompetentan način i blagovremeno.

Da bismo ostvarili ove ciljeve:

- U svakom trenutku morate da nastupate na profesionalan i učtiv način i da izbegavate dovođenje klijenata i dobavljača u zabludu.
- Nikada ne smete svojevotjno ili nejasno da dajete netačne izjave klijentima, organima vlasti ili drugim trećim stranama o tehničkim specifikacijama proizvoda grupe NORMA niti da dajete obmanjujuće izjave o njihovom kvalitetu.
- Smete samo da iznosite tvrdnje o našim uslugama za koje znate da su istinite ili za koje imate dovoljno informacija koje potvrđuju njihovu verodostojnost.
- Ne smete da zloupotrebljavate niti da obelodanjujete poverljive ili poslovne informacije o klijentima ili dobavljačima.
- Morate istinito da predstavljate karakter i kvalitet naših usluga, cene, odredbe ugovora i ostale informacije.
- Kada radite s dobavljačima ili klijentima, morate da osigurate potpunu Usaglašenost s našom Politikom za sprečavanje korupcije.²

Da bismo odgovorili na zahteve poslovanja, povremeno ćemo možda zapošljavati agente, konsultante ili druge treće strane koje pružaju usluge povezane s prodajom proizvoda grupe NORMA i koji će primati plate, naknade, nagrade, posredničke naknade ili slične isplate od grupe NORMA („predstavnik treće strane”).

Ako takva treća strana prekrši zakon, to može dovesti do rizika od odgovornosti za grupu NORMA. Ovo se naročito odnosi na bilo koji slučaj korupcije. Zato grupa NORMA pažljivo bira predstavnike treće strane nakon analiziranja mogućih rizika po usaglašenost i prati predstavnike treće strane koji su već zaposleni. Više informacija potražite u našoj Politici za sprečavanje korupcije³.

² Politika za sprečavanje korupcije grupe NORMA je dostupna na adresi: <https://www.normagroup.com/Compliance>

Takođe je dostupna na intranet stranicama grupe NORMA (Naša kompanija/Compliance).

³ Pogledajte fusnotu ²

5.4. PRECIZNO VOĐENJE KNJIGA, ZAPISI I JAVNO OBELODANJIVANJE PODATAKA

Efikasno poslovanje grupe NORMA i integritet javnih objava grupe NORMA zavisi od preciznih poslovnih zapisa. Morate da pripremite i održavate sve zapise kompanije na precizan i pošten način. Morate da održavate sve zapise u papirnom i elektronskom obliku u skladu s važećim zakonima o zadržavanju podataka i politikama grupe NORMA o upravljanju zapisima, uključujući važeće periode zadržavanja.

Knjige, zapisi i računi grupe NORMA ne smeju da sadrže lažne ili obmanjive unose, a fondovi grupe NORMA smeju da se koriste isključivo u svrhe koje su opisane u dokumentaciji o isplati.

Zaposleni u grupi NORMA koji rade na pripremi ovih podnesaka, prijava i obaveštenja moraju da se postaraju da podnesci, prijave i obaveštenja grupe NORMA precizno i pošteno prikazuju transakcije grupe NORMA i pružaju potpuno, pošteno, pravovremeno, precizno i razumljivo obelodanjivanje.

Ako ste odgovorni za bilo koji aspekt naših internih kontrola računovodstva i sistema za finansije i prijavu poreza, morate da budete pažljivi i da unosite zapise precizno i pošteno i na način koji je u skladu sa svim pravnim zahtevima. Ako imate nedoumica po pitanju pravilnog beleženja transakcija kompanije ili pitanjima koja se tiču računovodstva ili poreza, treba da se obratite menadžeru.

Ne smete da preuzimate radnje koje za cilj imaju ostvarivanje pretvarnog uticaja, primoravanja, manipulacije ili obmane bilo kog revizora koji je uključen u proveru finansijskih izveštaja grupe NORMA. Žalbe ili zabrinutosti po pitanju računovodstva, internih kontrola računovodstva ili revizija moraju da se prijave na način koji je opisan u odeljku 3 ovog kodeksa ponašanja.

5.5. SARADNJA S ISTRAŽNIM ORGANIMA I OBAVEŠTAVANJE ORGANA VLADE

Ako Vas bilo koji član Compliance službe ili pravni savetnik grupe NORMA obavesti da imate zapise u elektronskom ili papirnom obliku koji su relevantni za sudski postupak koji se očekuje ili koji je u toku, za istragu, formalni postupak ili audit, morate da sledite smernice za zadržavanje dokumenata koje su navedene u tom obaveštenju. Nemojte uništavati nijedan zapis koji je naveden u obaveštenju.

Morate da ispunite sve zahteve uprave grupe NORMA ili tela vlade za dostavu informacija ili zapisa koji su povezani s bilo kakvom istragom ili izveštajem za organe vlade. Nemojte sakrivati, menjati, falsifikovati niti uništavati zapise koje traže uprava ili tela vlade zato što to može dovesti do krivičnog gonjenja i Vas i grupe NORMA.

Ako smatrate da se dokumenti sakrivaju, menjanju, falsifikuju ili uništavaju, to morate odmah da prijavite u skladu s gorenavedenim odeljkom 3.

5.6. ZAKONI O EMBARGU, TRGOVINSKE SANKCIJE, KONTROLA IZVOZA

Međunarodne poslovne operacije grupe NORMA mogu da pokrenu pitanja koja podležu važećim trgovinskim sankcijama i zakonima o trgovinskom embargu. Zakoni i uredbe o trgovinskom embargu obično zabranjuju kompanijama u određenoj zemlji da posluju u određenim zemljama. S druge strane, u nekim slučajevima država stavlja izvan zakona poslovanje kompanija koje posluju

u njenoj pravnoj nadležnosti kao odgovor na embargo koji je na snazi u drugoj državi. Morate da delujete u skladu sa svim važećim zakonima, pravilima i uredbama koje se tiču zakona o embargu i trgovinskih sankcija. Grupa NORMA prati uvođenja embarga i trgovinskih sankcija i implementira kontrole kako bismo ih poštovali.

5.7. POŠTENA KONKURENCIJA I POŠTENO POSLOVANJE

Misija grupe NORMA je održavanje statusa globalnog i tržišnog lidera u oblasti razvoja rešenja za tehnologiju spajanja putem etičkog i legalnog ponašanja i bez praksi koje su usmerene protiv konkurencije. Iako prepoznajemo značaj identifikovanja prednosti grupe NORMA i mana naših konkurenata, ne možete da tražite konkurentsku

prednost za grupu NORMA putem prevare, sakrivanja, manipulacije činjenicama niti nelegalnim sredstvima. Grupa NORMA takođe ne dozvoljava krađu poslovnih tajni i morate da izbegavate neovlašćeno korišćenje bilo kojih patentiranih, privilegovanih ili poverljivih informacija.

5.8. ZAŠTITA KONKURENCIJE

Grupa NORMA strogo zabranjuje svako ponašanje koje može da dovede do sumnje na kršenje važećih zakona o zaštiti konkurencije.

Šta je Kršenje zakona o zaštiti konkurencije?

Svaka komunikacija s konkurentima i klijentima koja za cilj ima ograničavanje konkurencije i koja je protivna principu slobodnog tržišta.

To uključuje, bez ograničenja, sve pokušaje konkurenata

- da tajno ugovore cene, uslove kupovine ili
- da podele bilo koja tržišta, regije ili klijente ili da bojkotuju treće strane.

Čak i dogovori s preprodavcima čiji je cilj određivanje maksimalnih ili minimalnih cena protivzakoniti. Posledice kršenja zakona o zaštiti konkurencije su ozbiljne i po pojedince i po korporacije. Mora se izbeći čak i utisak ponašanja koje je usmereno protiv konkurencije. Da biste izbegli učestvovanje u zabranjenim radnjama koje su usmerene protiv konkurencije, uvek nastupajte transparentno u najvećoj mogućoj meri kada su u pitanju konkurenti i obratite se svom rukovodiocu ili članu Compliance službe kada smatrate da bi bilo koje ponašanje koje je povezano s grupom NORMA moglo da ograniči konkurenciju.

Da biste dobili ideju šta su radnje koje su povezane s mogućim kršenjem zakona o zaštiti konkurencije, pažljivo pročitajte primere zabranjenog ponašanja u nastavku i nemojte da vršite takve radnje:

- komunikacija o osetljivim informacijama s konkurentima, na primer o cenama, proizvodnji, kapacitetima, prodaji, ponudama, profitima, maržama, troškovima, metodama distribucije ili bilo kom drugom parametru koji utvrđuje ili utiče na konkurentno ponašanje grupe NORMA;
- neformalne diskusije i nepisani ugovori povezani s ponašanjem koje može da ima uticaja na konkurenciju
- komunikacija s konkurentima sa ciljem:
  - podizanja, spuštanja ili stabilizovanja cena ili drugih odredaba i uslova prodaje;
  - ostvarivanje uticaja na dodeljivanje tendera;
  - bojkotovanje ili odbijanje poslovanja s određenim klijentima ili dobavljačima;
  - smanjivanja obima pruženih usluga;
  - dodeljivanja klijenata, usluga, tržišta, proizvodnih programa ili geografskih teritorija;
  - koordinisanja plata i beneficija zaposlenih, osim u slučajevima u kojima je to dozvoljeno određenim zakonima o radu;
  - slanja ponuda u slučajevima kada nema namere da se dobije ugovor.
- ostvarivanja uticaja na preprodajne cene koju naplaćuju naši klijenti ili određivanja minimalne preprodajne cene;
- pružanja naših usluga po predatorskim ili netržišnim cenama;
- sklapanja ekskluzivnih ugovora kojima se uskraćuje pristup konkurenciji velikom delu tržišta.

5.9. BEZBEDNOST INFORMACIJA I ZAŠTITA PODATAKA

Usled izazova koji donosi globalni fenomen neprestanog rasta prikupljanja, skladištenja, prenosa i korišćenja podataka putem moderne tehnologije (imejl, internet, mobilni telefoni, društvene mreže itd.) i posledično povećanog rizika od gubitka ili zloupotrebe podataka, grupa NORMA je posvećena zaštiti poverljivosti, celovitosti i dostupnosti informacija, kao i zaštiti privatnosti zaposlenih, klijenata i poslovnih partnera.

Šta je bezbednost informacija?

Primarni cilj bezbednosti informacija je balansirana zaštita poverljivosti, celovitosti i dostupnosti informacija.

Bezbednost informacija ne obuhvata samo bezbednost IT sistema i podataka koji se obrađuju na tim sistemima, već i bezbednost informacija koje se ne obrađuju elektronski.

Mere koje se preuzimaju za obezbeđivanje poverljivosti su osmišljene tako da spreče da osetljive informacije dođu do pogrešnih osoba. Pristup mora da bude ograničen na lica koja su ovlašćena da pregledaju takve podatke (npr. putem šifrovanja podataka, ID-eva i lozinki korisnika). Mere koje se preduzimaju u cilju osiguravanja integriteta su osmišljene tako da spreče neovlašćene promene ili uklanjanja podataka (npr. putem dozvola za pristup datotekama i kontrolama pristupa korisnika). Dostupnost obezbeđuje pristup informacijama onda kada su potrebne.

Od Vas očekujemo da ne pravite transkripte niti kopije informacija u svrhe koje nisu operativne i da ne pristupate informacijama koje nisu povezane s Vašim aktivnostima. Nemojte čuvati/skladištiti informacije na nebezbednim lokacijama (npr. na javno dostupnim serverima u oblaku).

Poverljivost poštanske prepiske i telekomunikacija modra da se održava u svakom trenutku. Zato takođe obratite posebnu pažnju na aspekte poverljivosti koji se tiču informacionih tehnologija kao što je bezbednost podataka i zaštite svoj računar od neovlašćenog pristupa primenom odgovarajućih potrebnih mera (npr. promena lozinke). Ako imate bilo kakvih pitanja, pogledajte politike koje se tiču bezbednosti informacionih i komunikacionih tehnologija i obratite se menadžeru za pitanja rizika i bezbednosti informacionih i komunikacionih tehnologija grupe NORMA.

Grupa NORMA tretira podatke o ličnosti zaposlenih, klijenata i dobavljača i drugih povezanih lica kao poverljive podatke i štiti podatke o ličnosti u svakom trenutku.

Grupa NORMA prikuplja i obrađuje podatke o ličnosti isključivo u slučajevima kada to predstavlja zakonsku obavezu grupe NORMA ili kada je to neophodno za svrhe poslovanja i zapošljavanja. Grupa NORMA tako osigurava obradu podataka o ličnosti isključivo u skladu s važećim uredbama o zaštiti podataka i uz poštovanje prava svih osoba čiji se podaci obrađuju.

Šta je zaštita podataka?

Cilj zaštite podataka je obezbeđivanje osnovnih prava na informaciono samoopredeljenje osobe. Štiti podatke o ličnosti od zloupotrebe.

Šta su podaci o ličnosti?

Podaci o ličnosti su podaci na osnovu kojih se može identifikovati određena osoba. Ovi podaci uključuju, bez ograničenja:

- Ime
- Adresu
- Broj telefona
- Imejl adresu
- i informacije koje mogu da budu povezane s određenom osobom putem povezivanja s drugim izvorima podataka (npr. IP adresa, broj klijenta).

Više informacija potražite u politikama zaštite podataka grupe NORMA ili se obratite kancelariji za zaštitu podataka grupe NORMA na imejl adresu:

dataprotection@normagroup.com

5.10. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Grupa NORMA posluje u skladu sa svim važećim zakonima, standardima i zahtevima povezanim sa zaštitom životne sredine i ima proaktivan i dugoročan stav prema pitanjima zaštite životne sredine u cilju sprečavanja zagađivanja i kontinuiranog unapređivanja ekološkog učinka.

Zaštita životne sredine i bezbednost proizvoda imaju veliki značaj ne samo zbog reputacije grupe NORMA, već i zbog bezbednosti naših klijenata i budućih generacija. Grupa NORMA je svesna velikog značaja zaštite životne sredine u razvoju i proizvodnji svojih

proizvoda. Podržavamo nacionalne i međunarodne napore usmerene na očuvanje zdravlja životne sredine. Svako je odgovoran za brigu o poštovanju zakona o zaštiti životne sredine i o efikasnom korišćenju resursa.

6 Zapošljavanje i ljudska prava

6.1. LJUDSKA PRAVA

Svesna svoje društvene odgovornost, grupa NORMA je posvećena obezbeđivanju poštenog i jednakog tretmana u skladu sa osnovnim ljudskim pravima svih ljudi koji rade za grupu NORMA ili u dobavnom lancu grupe. Poštujemo i promoviramo principe Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i Deklaracije o osnovnim principima i pravima na radu Međunarodne organizacije rada. Strogo osuđujemo prisilni rad, rad dece i sve prakse koje dovode do iskorišćavanja ili izlaganja ljudi opasnim uslovima.

Grupa NORMA ne toleriše nijedan oblik prisilnog ili prinudnog rada u bilo kom od svojih povezanih društava ili kod svojih dobavljača. Svaka osoba koja je zaposlena ili angažovana kod naših dobavljača mora da dobrovoljno donese odluku o svom zaposlenju ili angažmanu. Svaka vrsta ropskog ili prisilnog, ucenjivačkog ili zatvorskog rada je zabranjena. Lična sloboda kretanja zaposlenih ne sme da bude ograničena ni na jedan način.

Strogo se pridržavamo zakona kojima se uređuje minimalni uzrast za zapošljavanje i drugi uslovi zapošljavanja. Minimalni uzrast za zapošljavanje u grupi NORMA je u skladu sa Konvencijama Međunarodne organizacije rada br. 138 i br. 182 i/ili uzrastu koji je određen lokalnim zakonom ako je veći.

6.2. ZDRAVLJE I BEZBEDNOST

Politika grupe NORMA je poštovanje svih važećih zakona i uredba o zdravlju i bezbednosti životne sredine. Grupa NORMA je posvećena kreiranju i održavanju bezbednog radnog okruženja i sprečavanju povreda na radnom mestu. Vi ste odgovorni za prepoznavanje opasnosti, preduzimanje koraka za njihovo uklanjanje, kao i za obezbeđivanje bezbednih radnih uslova i poštovanje bezbednih praksi rada. Ako primetite nebezbedni uslov, morate da upozorite druge ako je to moguće i da odmah prijavite uslov Vašem menadžeru ili lokalnom licu zaduženom za pitanja bezbednosti na radu.

6.3. PRAKSE POŠTENOG ZAPOŠLJAVANJA

Grupa NORMA je posvećena poštovanju svih zakona koji su povezani sa slobodom udruživanja, radnim vremenom, platama i radnim satima, kao i svih zakona koji zabranjuju prisilni, prinudni rad i rad dece i diskriminaciju pri zapošljavanju.

Svako lice koje je zaposleno u grupi NORMA ili koje grupa NORMA angažuje ili njihovi dobavljači imaju prava da osnivaju i da se učlanjuju u organizacije zaposlenih (ili sindikate) po svom izboru u cilju kolektivnog ugovaranja i odbrane svojih interesa.

Sve osobe koje grupa NORMA zapošljava ili angažuje moraju da imaju jednak tretman. Ne toleriše diskriminaciju na osnovu pola, verske pripadnosti, starosti, rase, društvenog statusa, kaste, nacionalnosti, etničkog i nacionalnog porekla, članstva u organizaciji zaposlenih, hendikepa, seksualne ili političke orijentacije niti bilo koje druge lične karakteristike.

Grupa NORMA osuđuje i neće direktno niti indirektno podržavati brutalan i nehuman odnos prema ljudima uključujući seksualno uznemiravanje, seksualno zlostavljanje, telesno kažnjavanje, mentalno ili fizičko zlostavljanje i verbalno zlostavljanje radnika, kao ni pretjne takvim odnosom.

7 Imovina grupe NORMA

7.1. ZAŠTITA I PRAVILNA UPOTREBA IMOVINE GRUPE NORMA

Imovina i sredstva grupe NORMA smeju da se koriste isključivo u legitimne svrhe povezane s poslovanjem grupe NORMA. Vi ste odgovorni za osigurati da imovina grupe NORMA ne bude zloupotrebljena, neodgovorno korišćena ili oštećena.

Osim ako niste ovlašćeni za to, zabranjeno je da koristite ili uzimate imovinu grupe NORMA u svrhe ostvarivanja Vaše lične koristi ili dobitka.

Ne smete da dajete imovinu grupe NORMA trećim stranama, osim u slučajevima kada ste ovlašćeni da to činite u okviru legitimne poslovne transakcije.

Imovina grupe NORMA obuhvata, bez ograničenja:

- Radnu opremu (npr. laptop računare, internet, imejl, mobilne telefone) uključujući odobrenu ličnu upotrebu u skladu sa važećim politikama grupe NORMA.
- Kancelarijske materijale i usluge.

7.2. POVERLJIVE I POSLOVNE INFORMACIJE

Poverljive i poslovne informacije spadaju u najvredniju imovinu grupe.

Ne dovodeći u pitanje nijednu od obaveza koje su navedene u Vašem ugovoru o zaposlenju ili bilo kom drugom dokumentu, ne možete da obelodanjujete poverljive i poslovne informacije grupe NORMA bez ovlašćenja.

Slično tome, ne možete da obelodanjujete poverljive informacije klijenata ili dobavljača grupe NORMA bez ovlašćenja.

Ove obaveze važe bez obzira na to da li su informacije konkretno označene kao „poverljive” ili „ograničene” i ostaju na snazi i nakon Vašeg odlaska iz grupe NORMA.

Primeri poverljivih ili poslovnih informacija uključuju, između ostalog

- nejavne informacije o prodaji, cenama i marketinškim strategijama;
- računovodstvene informacije i nejavne finansijske podatke, liste klijenata i kontakata;
- nejavne informacije o proizvodima, procesima, praksama, metodama, planovima, razvoju, proizvodnji ili uslugama grupe NORMA;
- razvojni ili eksperimentalni rad u toku;
- poslovne tajne klijenata i grupe NORMA;
- moguće akvizicije i prodaje; i
- nejavne informacije povezane s ugovorima s klijentima.

7.3. DRUŠTVENE MREŽE

Društveni mediji predstavljaju važan deo savremenog poslovanja i postaju sve značajniji. Društveni mediji obuhvataju društvene mreže (kao što su Twitter, Facebook, LinkedIn), blogove, wiki stranice i veb-sajtove za striming video sadržaja (kao što je YouTube). Grupa NORMA na centralizovani način upravlja sadržajem zvaničnih stranica kompanije na društvenim medijima. Zato nemojte da kreirate nikakve stranice grupe NORMA na društvenim mrežama.

Imajte u vidu da objave, i lične i profesionalne, mogu konačno da se povežu s grupom NORMA, čak i ako Vaša veza sa grupom NORMA nije obelodanjena.

Budite zdravo oprezni naročito kada su u pitanju teme povezane s poslovanjem na društvenim mrežama ili drugim javnim portalima.

Zbog toga, kada ste aktivni na društvenim mrežama, morate

- da budete poštteni, precizni i učtivi;
- budete otvoreni po pitanju svoje veze s grupom NORMA ako je ta informacija relevantna za temu;
- eksplicitno objasnite da su Vaša mišljenja i stavovi Vaši i da možda ne predstavljaju stav grupe NORMA.

Konsultujte i smernice za društvene medije grupe NORMA.

7.4. AUTORSKA PRAVA, PATENTI I ROBNE MARKE

Intelektualna svojina predstavlja važan deo našeg finansijskog uspeha i uspeha naših poslovnih partnera i klijenata. Od Vas se očekuje da štitite našu intelektualnu svojinu, uključujući sve patente, robne marke, poslovne tajne, tehničko i naučno znanje i stručno znanje razvijeno tokom našeg poslovanja. Od Vas se zahteva da poštujuete intelektualnu svojinu drugih lica i organizacija. Neovlašćeno kopiranje ili nelegalno prisvajanje intelektualne svojine drugih može dovesti do visokih novčanih i sudskih kazni i za Vas i za grupu NORMA.

8 Kontakt

Ako imate bilo kakvih pitanja o ovom kodeksu ponašanja ili usaglašenosti, obratite se Compliance službi ili bilo kom članu Compliance službe grupe NORMA.

Glavni službenik za Compliance

Jan Lefler (Jan Löffler)

Edisonstr. 4

63477 Maintal

Nemačka

Telefon: 49618161027610

Imejl adresa: jan.loeffler@normagroup.com

Službenik za Compliance grupe

Dr. Gisa Ortwein (Dr. Gisa Ortvajn)

Edisonstr. 4

63477 Maintal

Nemačka

Telefon: +49618161027611

Imejl adresa: gisa.ortwein@normagroup.com

Podaci za kontakt svih članova Compliance službe se mogu pronaći na intranetu (Naša kompanija/ Compliance).

9 Pregled

Ovaj kodeks ponašanja redovno pregleda Compliance služba grupe NORMA i može biti dopunjen i izmenjen u skladu s promenama važećih zakona ili poslovanja grupe NORMA. Zato je neophodno da proverite da li koristite aktuelnu verziju koju možete pronaći na adresi:

<https://www.normagroup.com/Compliance>

3-12-19-200301-SE

CUSTOMER VALUE THROUGH INNOVATION

normagroup.com